

Vijeće za ljudska prava

31. sjednica

Stavka agende 3

Rezoluciju koju je Vijeće za ljudska prava usvojilo 24. marta 2016. godine

31/31. Mučenje i drugo okrutno, nehumano ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje: zaštitne mjere za sprječavanje mučenja tokom policijskog pritvora i predpretnog pritvora

Vijeće za ljudska prava,

Podsjećajući se na sve rezolucije o mučenju i drugom okrutnom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju koje su usvojile Generalna skupština, Komisija za ljudska prava i Vijeće za ljudska prava,

Prepoznajući da službenici za provođenje zakona igraju vitalnu ulogu u zaštiti prava na život, slobodu i sigurnost, kako je sadržano u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i potvrđeno u Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima,

Prepoznajući i ulogu službenika policije u služenju zajednici i zaštiti svih osoba od djela mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, u skladu sa važnom ulogom svoje profesije i da, u obavljanju svoje dužnosti, službenici za provođenje zakona su obavezni da poštuju i štite ljudska prava svih osoba,

Podsećajući na pravila Ujedinjenih nacija za postupanje sa ženama zatvorenicima i vanpritvorske mjere za žene počiniocice (Bangkokška Pravila)¹ i usvajanje Standardnih minimalnih pravila Ujedinjenih nacija za postupanje s zatvorenicima (Pravilnik Nelson Mandela),²

Podsjećajući također da će optuženi maloljetnici biti odvojeni od odraslih i biti što je brže moguće dovedeni do presuđivanja,

Podsećajući na član 11 Konvencije protiv mučenja i drugih okrutnih, nehumanih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, prema kojem će svaka država potpisnica držati pod sistematskim nadzorom pravila saslušanja, uputstva, metode i praksu, kao i aranžmane za staranje i liječenje lica koja su podvrgnuta bilo kojoj formi hapšenja, pritvaranja ili zatvaranja na cijeloj teritoriji pod njenom jurisdikcijom, u cilju sprečavanja bilo kakvih slučajeva mučenja,

¹ Rezolucija Generalne skupštine 65/229, annex.

² Rezolucija Generalne skupštine 70/175, annex.

Imajući u vidu postojeće principe, smjernice i standarde koji se odnose na saslušanje, uključujući Kodeks ponašanja Ujedinjenih nacija za službenike za provođenje zakona i Tijelo Principa Ujedinjenih nacija za zaštitu svih osoba pod bilo kojom formom pritvora ili zatvora, također imajući u vidu i Smjernice iz Luande o uvjetima hapšenja, policijskog pritvora i predpretresnog pritvora u Africi, usvojene od strane Afričke komisije za ljudska i građanska prava, Principe i najbolje prakse u oblasti zaštite lica lišenih slobode u Americi, koju je usvojila Među-Američka komisija za ljudska prava i revidirane standarde za agencije za provođenje zakona, izdate od strane Evropske komisije za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja,

1. *Naglašava* da države moraju preduzimati uporne, odlučne i efikasne mjere za sprječavanje i suzbijanje svih djela mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, naglašava da se sva djela mučenja moraju biti krivična djela prema domaćem krivičnom zakonu kažnjiva odgovarajućim kaznama koje uzimaju u obzir težinu njihove prirode, i poziva države da zabrane domaćim zakonskim aktima djela koja predstavljaju okrutno, nehumano ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje;

2. *Poziva* sve države koje još nisu postale članice Konvencije protiv mučenja i drugih surovih, nehumanih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja da to učine, kao i da ubrzano razmotre kao prioritet potpisivanje i ratifikaciju Opcionog protokola Konvencije;

3. *Pozdravlja* inicijativnu Konvenciju protiv mučenja koja je pokrenuta u martu 2014. godine na tridesetoj godišnjici usvajanja Konvencije da bi se postigla univerzalna ratifikacija i poboljšana primjena Konvencije do 2024. godine, te srodne regionalne inicijative za prevenciju i suzbijanje mučenja;

4. *Poziva* države da usvoje, primjenjuju i u potpunosti usaglase zakonske i proceduralne zaštitne mjere protiv mučenja i drugih okrutnih, nehumanih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, kao i da osiguraju da pravosuđe i, tamo gdje je to relevantno, tužilaštvo mogu efikasno osigurati poštivanje takvih zaštitnih mjera;

5. *Naglašava* da efikasne pravne i proceduralne zaštitne mjere za sprečavanje mučenja i drugih surovih, nehumanih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja uključuju osiguranje da svako lice koje je uhapšeno ili pritvoreno pod krivičnom prijavom bude odmah pred sudijom ili drugim nezavisnim sudskim službenikom i omogućavaju hitnu i redovnu medicinsku njegu i pravnog zastupnika u bilo kojoj fazi pritvora kao i posjete članova porodice;

6. *Takođe naglašava* obavezu država da osiguraju da se svako ko je uhapšen obavještava u trenutku hapšenja o razlogu hapšenja i odmah se obavještava o svim optužbama protiv njega u pristupačnim oblicima komunikacije, uključujući na jeziku koji on ili ona razumije, i da im se pruže informacije i objašnjenja o njegovim ili njenim pravima;

7. *Poziva* države da u kontekstu krivičnog postupka osiguraju pristup advokatima od početka pritvora i tokom svih ispitivanja i sudskih postupaka, i blagovremen pristup advokata odgovarajućim informacijama kako bi im se omogućilo pružanje efikasne pravne pomoći njihovim klijentima;

8. *Podstiče* države da osiguraju da adekvatan ljekarski pregled od strane ljekara bude dostupan osobama u policijskom pritvoru i predpretresnom pritvoru bude omogućen prvom prilikom nakon njihovog prijema u pritvor i da osiguraju da rezultati svakog pregleda i relevantne izjave pritvorenika i zaključci ljekara budu propisno zabilježeni i stavljeni na raspolaganje pritvoreniku u skladu sa relevantnim propisima domaćeg zakona.

9. *Takođe ohrabruje* države da osiguraju sastavljanje i održavanje najsavremenijih službenih evidencija i/ili evidencija o osobama u policijskom pritvoru ili pretpretresnom pritvoru, koji, kao minimum, sadrže informacije o (a) razlozima hapšenja; (b) vremenu hapšenja i odvođenja uhapšenog lica u pritvor, kao i njegovog/njenog prvog pojavljivanja pred sudskim ili drugim organom; (c) identitet dotičnog pripadnika policije; (d) precizne informacije o mjestu pritvora; i da dostave takvu evidenciju pritvorenom licu ili njegovom/njenom braniocu, kako je propisano zakonom;

10. *Naglašava* važnost razvijanja potkrepljujućih metoda istraživanja kriminala radi uklanjanja ili smanjenja isključivog oslanjanja na priznanja u svrhu osiguravanja osuđivanja i važnosti traženja potkrepljujućih dokaza kroz sve dostupne moderne, naučne metode istraživanja kriminala, uključujući i odgovarajuće ulaganje u opremu, kvalifikovane ljudske resurse i međunarodnu saradnja radi izgradnje kapaciteta;

11. *Takođe naglašava* važnost držanja pod sistematskim razmatranjem pravila ispitivanja, uputstava, metoda i praksi i razvijanje domaćih smjernica o tome kako provesti ispitivanja u cilju sprječavanja bilo kakvih slučajeva mučenja i drugog okrutnog, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja;

12. *Poziva* države da tokom pregleda domaćih pravila ispitivanja, uputstava, metoda i praksi da osiguraju poštivanje svoje međunarodne obaveze, da postoje uspostavljene zaštitne mjere protiv mučenja i drugog okrutnog, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, i da tokom takvih pregleda imaju u vidu poseban značaj zaštitnih mjera, kako bi se osiguralo da:

- (a) Fizičko okruženje i uslovi tokom saslušanja budu humani;
- (b) Dužina saslušanja bude u skladu sa obavezama iz međunarodnog prava o ljudskim pravima, uključujući zabranu mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja;
- (c) Ispitivana lica ne budu podvrgnuta prisilnim metodama ispitivanja koja narušavaju njihovu sposobnost odlučivanja ili prosuđivanja, ili budu prisiljavana da priznaju, inkriminišu sebe ili svjedoče protiv bilo koje druge osobe;
- (d) Svim licima koja su tokom policijskog pritvora i pretpretresnog pritvora podvrgnuta saslušanju odobrava se pravo na prisustvo i pomoć advokata i, ako je potrebno, prisustvo i usluge kvalifikovanog tumača na saslušanju;
- (e) Zapisnik saslušanja tokom policijskog pritvora i pritvora u pretpretresnom postupku, uključujući njihovo trajanje i intervale između saslušavanja, i identitet službenog organa koji vrši saslušanje i drugih prisutnih osoba čuvaju se precizno tačno i čuvaju se na sigurnom mjestu;
- (f) Postoje pravila koja obavezuju službenike za provođenje zakona da prijave slučajeve mučenja ili drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja svojim nadređenim organima, uz odgovarajuće sankcije za neprijavlivanje i, ako je potrebno, da su nezavisni organima nadležni za razmatranje ili imaju snagu pravnog lijeka;
- (g) U svakom trenutku se razmatraju lične okolnosti ispitane osobe;

13. *Naglašava* da države moraju osigurati da se nijedna izjava za koju je utvrđena da je napravljena kao rezultat mučenja priznaje kao dokaz u bilo kojem postupku, izuzev protiv osobe optužene za mučenje kao dokaz da je izjava data na takav način, podstiče države da prošire tu zabranu na izjave učinjene kao rezultat surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, i prepoznaju adekvatno potvrđivanje izjava, uključujući i priznanja, koje se koriste kao dokaz u svakom postupku, predstavlja jednu zaštitnu mjeru za sprječavanje mučenja i drugih okrutnih, nečovjećnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja ;

14. *Poziva* države da uključe obrazovanje i informacije u vezi sa apsolutnom zabranom mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja u obuku osoblja za provođenje zakona, što može obuhvatiti obuku, između ostalog, za primjenu sile i svih dostupnih savremenih naučnih metoda istraživanja kriminala i kritički značaj prijavljivanja slučajeva mučenja ili drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja nadređenim organima;

15. *Naglašava* da je važno, jer sposobnost službenika za provođenje zakona da igraju svoju ulogu u zaštiti prava da ne bude podvrgavanja mučenju i drugom okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju, da države obezbeđuju pravilno funkcionisanje sistema krivičnog pravosuđa, posebno preduzimanjem efikasnih mjera za suzbijanje korupcije, uspostavljanjem odgovarajućih programa pravne pomoći i obezbjeđivanjem adekvatne selekcije, obuke i naknade za organe za provedbu zakona;

16. *Naglašava* da inspekcije mjesta policijskog pritvora i predpretnog pritvora od strane nezavisnog organa doprinose sprječavanju mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, a da bi u potpunosti bile efikasne takve posjete trebaju biti redovne i potrebno je učiniti da se mogu vršiti bez najave, a nadležni organ treba da bude ovlašćen da ispituje sva pitanja vezana za postupanje sa licima u policijskom pritvoru i predpretnom pritvoru i pritužbe pritvorenih lica u potpunoj povjerljivosti, uz razumne uvjete osiguranja sigurnosti i reda na takvim mjestima;

17. *Naglašava* da su države dužne da obezbjede da svaka osoba koja tvrdi da je bila podvrgnuta mučenju ili drugom okrutnom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju na bilo kojoj teritoriji pod njenom jurisdikcijom ima pravo da se žali nadležnim organima i da se preduzimaju koraci koji osiguravaju da podnosioci žalbe i svjedoci budu zaštićeni od svih zlostavljanja ili zastrašivanja kao posljedica njegove ili njene pritužbe ili bilo kojeg priloženog dokaza;

18. *Naglašava* da nezavisna, nadležna domaća vlast mora brzo, efikasno i nepristrasno istražiti sve navode o mučenju ili drugom okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju, i gdje god da postoji opravdana osnova za vjerovanje da je takavo djelo počinjeno, te da oni koji ohrabruju, podstiču, naređuju, tolerišu, prihvataju, saglašavaju se sa ili izvršavaju takva djela moraju biti odgovorni, izvedeni pred lice pravde i kažnjeni na način srazmjerno težini krivičnog djela, uključujući službenike zadužene za bilo koje mjesto pritvaranja ili drugo mjesto gdje se nalaze lica lišena slobode, gdje se otkrije da je počinjeno zabranjeno djelo;

19. *Poziva* Specijalnog izviestioca o mučenju i drugom okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju i drugim relevantnim posebnim procedurama, u okviru svojih nadležnosti, da uzme u obzir ovu rezoluciju u svom budućem radu;

20. *Uzme u obzir* najnoviji izvještaj³ Specijalnog izvjestitelja

21. *Zahtjeva* da Ured visokog komesara za ljudska prava Ujedinjenih nacija sazove, u 2017. godini, međusesijski, cjelodnevni otvoreni seminar, sa

³ A/HRC/31/57.

prevodom na šest službenih jezika Ujedinjenih nacija, s ciljem razmjene nacionalnih iskustava i praksi u primjeni efikasnih zaštitnih mjera za sprječavanje mučenja i drugih okrutnih, nehumanih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja tokom policijskog pritvora i predpretnog pritvora;

22. *Takođe traži* od Ureda Visokog komesara da pripremi zbirni izvještaj o gore navedenom seminaru i dostavi izvještaj Vijeću za ljudska prava na trideset sedmoj sjednici.

*64 sjednica
24 mart 2016.*

[Usvojena bez glasanja]
